

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. vasario 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Intelektinė nuosavybė — Bendrijos dizainas — Reglamentas (EB) Nr. 6/2002 — 7 straipsnio 1 dalis, 11 straipsnio 2 dalis, 19 straipsnio 2 dalis, 88 straipsnis ir 89 straipsnio 1 dalies a ir d punktai — Neregistruotasis Bendrijos dizainas — Apsauga — Atskleidimas visuomenei — Naujumas — Ieškinys dėl teisių pažeidimo — Įrodinėjimo pareiga — Senatis — Teisės netekimas praleidus terminą — Taikytina teisė“

Byloje C-479/12

dėl *Bundesgerichtshof* (Vokietija) 2012 m. rugpjūčio 16 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2012 m. spalio 25 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

H. Gautzsch Großhandel GmbH & Co. KG

prieš

Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader ir E. Jarašiūnas (pranešėjas),

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH*, atstovaujamos *Rechtsanwalt A. Rinkler*,

— Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braun ir F. Bulst,

susipažinęs su 2013 m. rugsėjo 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino (OL L 3, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 142) 7 straipsnio 1 dalies, 11 straipsnio 2 dalies, 19 straipsnio 2 dalies ir 89 straipsnio 1 dalies a ir d punktų išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *H. Gautzsch Großhandel GmbH & Co. KG* (toliau – *Gautzsch Großhandel*) ir *Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH* (toliau – *MBM Joseph Duna*) ginčą dėl ieškinio dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino suteikiamų teisių pažeidimo, kurį *MBM Joseph Duna* pareiškė *Gautzsch Großhandel*.

Teisinis pagrindas

- 3 Pagal Reglamento Nr. 6/2002 1 konstatuojamąją dalį:

„Bendra sistema, pagal kurią būtų įgyjamos teisės į Bendrijos dizainą, kuriam suteikiama visoje Bendrijos teritorijoje galiojanti vienoda apsauga, pasitarnautų įgyvendinant Sutartyje nustatytus Bendrijos tikslus.“

- 4 Šio reglamento 21 ir 22 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(21) Registruotojo Bendrijos dizaino suteikiamos teisės išimtinis pobūdis atitinka didesnę jo teikiamą teisinį tikrumą. Tačiau neregistruotasis Bendrijos dizainas turėtų tik suteikti teisę užkirsti kelią kopijų gamybai. Todėl apsauga negalėtų būti teikiama dizaino gaminiams, kurie turi antro dizainerio savarankiškai sukurtą dizainą. Ši teisė taip pat turėtų būti taikoma prekybai gaminiais, kurie turi dizaino apsaugos teises pažeidžiantį dizainą.“

(22) Šių teisių įgyvendinimo klausimai turėtų būti palikti nacionalinei teisei. Todėl būtina numatyti keletą pagrindinių sankcijų, kurios būtų vienodos visose valstybėse narėse. Nepriklausomai nuo jurisdikcijos, pagal kurią siekiama įgyvendinti šias teises, sankcijos turėtų sudaryti galimybę sustabdyti dizaino apsaugos teisių pažeidimus.“

- 5 Minėto reglamento 31 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Šis reglamentas neužkerta kelio Bendrijos dizaino saugomiems dizainams taikyti pramoninės nuosavybės įstatymus ir kitus atitinkamus valstybių narių įstatymus, pavyzdžiui, įstatymus, susijusius su registruotojo dizaino apsauga arba su neregistruotaisiais dizainais, prekių ženklais, patentais ir naudingaisiais modeliais, nesąžininga konkurencija ar civiline atsakomybe.“

- 6 Pagal Reglamento Nr. 6/2002 1 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a punktą šiame reglamente nustatytas sąlygas atitinkantis dizainas yra saugomas kaip „neregistruotasis Bendrijos dizainas“, jei jis padaromas prieinamas visuomenei šiame reglamente nustatyta tvarka.

- 7 Reglamento Nr. 6/2002 4 straipsnio „Apsaugos reikalavimai“ 1 dalyje nustatyta, kad dizainas pagal Bendrijos dizainą saugomas, jeigu jis yra naujas ir turi individualių savybių.

- 8 Pagal šio reglamento 5 straipsnio „Naujumas“ 1 dalį:

„Dizainas laikomas nauju, jeigu joks kitas tapatus dizainas nebuvo prieinamas visuomenei:

- a) iki tos datos, kai dizainas, kurį siekiama apsaugoti, tapo pirmą kartą prieinamas visuomenei, jeigu tai yra neregistruotasis Bendrijos dizainas;

<...>“

- 9 Minėto reglamento 6 straipsnio „Individualios savybės“ 1 dalyje numatyta:

„Dizainas laikomas turinčiu individualių savybių, jeigu jo bendras išpūdis informuotam vartotojui skiriasi nuo bendro išpūdžio, kurį tokiam vartotojui padaro bet koks kitas dizainas, kuris tapo prieinamas visuomenei:

- a) iki tos datos, kai dizainas, kurį siekiama apsaugoti, tapo pirmą kartą prieinamas visuomenei, jei tai yra neregistruotasis Bendrijos dizainas;

<...>“

- 10 To paties reglamento 7 straipsnio „Atskleidimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Taikant 5 ir 6 straipsnius, dizainas laikomas tapęs prieinamu visuomenei, jeigu jis buvo paskelbtas po registracijos ar kitaip, arba eksponuotas, naudotas versle ar kitaip atskleistas, išskyrus tuos atvejus, kai šie įvykiai atitinkamai iki 5 straipsnio 1 dalies a punkte ir 6 straipsnio 1 dalies a punkte arba atitinkamai iki 5 straipsnio 1 dalies b punkte ir 6 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos dienos negalėjo pagrįstai tapti įprastu būdu žinomi Bendrijoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams. Tačiau dizainas nelaikomas tapęs prieinamu visuomenei vien dėl to, kad jis buvo atskleistas trečiajam asmeniui išreikštomis ar žodžiais neišreikštomis [aiškiai išreikštomis ar numanomomis] konfidencialumo sąlygomis.“

- 11 Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnyje „Neregistruotojo Bendrijos dizaino išgaliojimas ir jo apsaugos galiojimo terminas“ numatyta:

„1. Šio reglamento 1 skirsnio reikalavimus atitinkantis dizainas saugomas kaip Bendrijos dizainas trejus metus nuo tos datos, kai tas dizainas pirmą kartą tapo prieinamas Bendrijos visuomenei.

2. Taikant šio straipsnio 1 dalies nuostatas, dizainas laikomas tapęs prieinamu Bendrijos visuomenei, jeigu jis buvo paskelbtas, eksponuotas, naudotas versle arba kaip kitaip atskleistas, kad apie tai įprastu būdu būtų sužinoję Bendrijoje veikiantys atitinkamos srities specialistai. Tačiau dizainas nelaikomas tapęs prieinamu visuomenei vien dėl to, kad jis buvo atskleistas trečiajam asmeniui žodžiu išreikštomis arba neišreikštomis [aiškiai išreikštomis ar numanomomis] konfidencialumo sąlygomis.“

- 12 Šio reglamento 19 straipsnio „Bendrijos dizaino suteikiamos teisės“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Registruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui išimtinę teisę jį naudoti ir neleisti be jo leidimo jį naudoti trečiajai šaliai. Naudojimu laikomas gaminio, kuriame tas dizainas pritaikytas arba panaudotas, gaminimas, siūlymas, pateikimas į rinką, importavimas, eksportavimas ar naudojimas arba tokio gaminio kaupimas šiems tikslams.

2. Neregistruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui teisę neleisti atlikti šio straipsnio 1 dalyje minėtų veiksmų tik tuo atveju, kai naudojimas yra užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas.

Užginčytas naudojimas nelaikomas saugomo dizaino kopijavimo padariniu, jeigu dizainą dizaineris sukūrė savarankiškai ir jeigu galima pagrįstai manyti, kad tas dizaineris nebuvo susipažinęs su dizainu, kurį savininkas padarė prieinamu [prieinamą] visuomenei.“

- 13 Pagal minėto reglamento 88 straipsnį „Taikytina teisė“:

„1. Bendrijos dizainų teismai taiko šio reglamento nuostatas.

2. Visiems klausimams, kurių nereglamentuoja šis reglamentas, Bendrijos dizainų teismai taiko savo nacionalinę, įskaitant tarptautinę privatinę, teisę.

3. Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitokia tvarka, Bendrijos dizainų teismas taiko proceso teisės normas, reglamentuojančias tokios pat rūšies teisinius veiksmus, susijusius su valstybės narės, kurioje jis yra, nacionalinėmis dizaino teisėmis.“

14 To paties reglamento 89 straipsnio „Sankcijos už teisių pažeidimą“ 1 dalyje nustatyta:

„Jeigu, nagrinėdamas ieškinį dėl teisių pažeidimo arba dėl teisių pažeidimo grėsmės, Bendrijos dizainų teismas nustato, kad atsakovas pažeidė Bendrijos dizaino teises arba sukėlė jų pažeidimo grėsmę, jis, išskyrus atvejus, kada yra ypatingos priežastys nuspręsti kitaip, priima nutarimą [nutartį] taikyti tokias priemones:

- a) uždrausti atsakovui tęsti Bendrijos dizainą pažeidžiančius ar galinčius pažeisti veiksmus;
- b) konfiskuoti teises pažeidžiančius gaminius;
- c) konfiskuoti medžiagas ir priemones, kurios dažniausia naudojamos teises pažeidžiantiems gaminiams gaminti, jeigu jų savininkas žinojo jų naudojimo pasekmes arba jeigu, esant tokioms aplinkybėms, tokios pasekmės būtų buvusios akivaizdžios;
- d) atsižvelgiant į esamas aplinkybes, bet kokias kitas atitinkamas sankcijas, numatytas valstybės narės, kurioje buvo padaryti teisių pažeidimo veiksmai arba buvo iškilusi tokių veiksmų grėsmė, įstatymai [įstatymuose], įskaitant ir jos tarptautinės privatinės teisės normas.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 15 Iš nutarties pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinės bylos šalys prekiauja sodo baldais. *MBM Joseph Duna* prekių asortimente yra Vokietijoje parduodamos sodo pavėsinės su baldakimu; šios pavėsinės dizainą 2004 m. rudenį sukūrė minėtos įmonės direktorius. 2006 m. *Gautzsch Großhandel* savo ruožtu pradėjo pardavinėti sodo pavėsines pavadinimu „Athen“, pagamintas Kinijoje įsteigtos įmonės *Zhengte*.
- 16 *MBM Joseph Duna*, reikalaujama, kad jos dizainui būtų suteikta neregistruotojo Bendrijos dizaino apsauga, pareiškė *Gautzsch Großhandel* ieškinį dėl teisių pažeidimo *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas) (Vokietija), kuriame reikalavo, kad ši bendrovė nutrauktų minėtos pavėsinės naudojimą, atiduotų sunaikinti jos turimus arba jai nuosavybės teise priklausančius teises į dizainą pažeidžiančius gaminius, suteiktų informacijos apie savo veiklą ir būtų įpareigota atlyginti dėl tos veiklos atsiradusią žalą.
- 17 Grįsdama savo reikalavimus *MBM Joseph Duna* tvirtino, be kita ko, kad pavėsinė „Athen“ yra kopija jos dizaino, kuris buvo paskelbtas 2005 m. balandžio ir gegužės mėn. jos „MBM naujienlaiškyje“, o šis naujienlaiškis buvo išplatintas didžiausiems baldų ir sodo baldų tarpininkams ir Vokietijos prekybos baldais asociacijoms.
- 18 *Gautzsch Großhandel* ginčijo šiuos reikalavimus ir tvirtino, kad pavėsinę „Athen“ įmonė *Zhengte* 2005 m. pradžioje sukūrė savarankiškai, nieko nežinodama apie *MBM Joseph Duna* dizainą. Ji nurodė, kad 2005 m. kovo mėn. ši pavėsinė buvo pristatyta klientams iš Europos šios įmonės prekybos salone Kinijoje ir kad tą pačių metų birželio mėn. vienas modelis buvo išsiųstas bendrovei *Kosmos*, kurios buveinė yra Belgijoje. *Gautzsch Großhandel* tvirtino, kad *MBM Joseph Duna* nuo 2005 m. rugsėjo

mėn. žinojo apie pavėsinę „Athen“, o nuo 2006 m. rugpjūčio mėn. žinojo, kad ja prekiaujama, todėl gindamasi teigė, kad šios įmonės reikalavimams turi būti taikoma senatis ir kad ji neteko teisės neleisti atlikti veiksmų.

- 19 Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad atsižvelgiant į tai, jog trejų metų neregistruotojo Bendrijos dizaino apsaugos terminas yra pasibaigęs, nenagrinėtini pirmieji du reikalavimai – nutraukti pavėsinės „Athen“ naudojimą ir atiduoti teises į dizainą pažeidžiančius gaminius. Dėl kitų reikalavimų jis nurodė *Gautzsch Großhandel* suteikti informacijos apie jos veiklą ir nusprendė, kad ji privalo atlyginti dėl tos veiklos atsiradusią žalą.
- 20 Apeliacinis teismas atmetė *Gautzsch Großhandel* pateiktą apeliacinį skundą dėl šio sprendimo ir nusprendė, kad, vadovaujantis Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalimi, 89 straipsnio 1 dalies a ir d punktais ir Vokietijos įstatymu dėl dizaino teisinės apsaugos, du pirmieji reikalavimai yra pagrįsti iš esmės ir kad *MBM Joseph Duna* iš tiesų turi teisę gauti prašomą informaciją ir teisę į žalos atlyginimą.
- 21 Nagrinėdamas *Gautzsch Großhandel* jam pateiktą kasacinį skundą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į pagrindinės bylos faktines aplinkybes, kelia klausimą dėl, be kita ko, Reglamento Nr. 6/2002 7 straipsnio 1 dalyje ir 11 straipsnio 2 dalyje vartojamos sąvokos „atskleidimas“ apimties, siekdamas nustatyti, ar neregistruotasis dizainas, kuriam prašoma suteikti apsaugą, buvo prieinamas visuomenei, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, ir ar ginčijamas dizainas buvo atskleistas anksčiau.
- 22 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pareiga įrodyti neregistruotojo dizaino suteikiamų teisių pažeidimą, senatis ir teisės neleisti atlikti veiksmų netekimas praleidus terminą, kuriais galima remtis atsiliepiant į ieškinį dėl teisių pažeidimo, reglamentuojami Sąjungos teisėje, ar vis dėlto jiems taikoma nacionalinė teisė. Šiam teismui taip pat kyla klausimas, ar reikalavimams visoje Europos Sąjungoje sunaikinti teises į dizainą pažeidžiančius gaminius, gauti informacijos apie pažeidimą padariusio asmens veiklą ir priteisti dėl tokios veiklos atsiradusios žalos atlyginimą taikytina nacionalinė teisė, ar tos valstybės narės, kurioje padarytas pažeidimas, teisė.
- 23 Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1. Ar reglamento [Nr. 6/2002] 11 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad dizainas galėjo vykdant įprastą verslo praktiką pagrįstai būti žinomas Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei dizaino atvaizdas buvo išdalytas tarpininkams?
2. Ar reglamento [Nr. 6/2002] 7 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį reikia aiškinti taip, kad nors dizainas buvo atskleistas tretiesiems asmenims netaikant aiškiai išreikštų ar numanomų konfidencialumo sąlygų, jis negalėjo vykdant įprastą verslo praktiką pagrįstai būti žinomas Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei:
 - a) su juo buvo leista susipažinti tik vienai atitinkamos srities įmonei arba
 - b) jis pristatytas prekybos salone vienos įmonės, esančios Kinijoje, kurios neapima įprastas rinkos stebėjimas?
3. a) Ar reglamento [Nr. 6/2002] 19 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkas turi įrodyti, jog naudojimas užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas?

b) Jei atsakymas į trečiojo klausimo a punktą būtų teigiamas:

ar įrodinėjimo pareiga tenka kitai šaliai arba neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkui palengvinama įrodinėjimo pareiga, jei saugomas dizainas ir dizainas, kurio naudojimas užginčytas, turi esminių panašumų?

4. a) Ar reglamento [Nr. 6/2002] 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta teisei neleisti atlikti veiksmų dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino suteikiamų teisių pažeidimo taikoma senatis?

b) Jei atsakymas į ketvirtojo klausimo a punktą būtų teigiamas:

ar senatis taikoma pagal Sąjungos teisę ir, jei taip, pagal kurią teisės nuostatą?

5. a) Ar galima praleidus terminą netekti reglamento [Nr. 6/2002] 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies a punkte numatytos teisės neleisti atlikti veiksmų dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino suteikiamų teisių pažeidimo?

b) Jei atsakymas į penktojo klausimo a punktą būtų teigiamas:

ar teisės netenkama pagal Sąjungos teisę ir, jei taip, pagal kurią teisės nuostatą?

6. Ar reglamento [Nr. 6/2002] 89 straipsnio 1 dalies d punktą reikia aiškinti taip, kad reikalavimui visoje Sąjungoje sunaikinti dizainą, suteikti informacijos ir atlyginti žalą dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino suteikiamų teisių pažeidimo taikytina valstybių narių, kuriose padaryti teisių pažeidimo veiksmai, teisė?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad apeliacinis teismas nusprendė, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamas *MBM Joseph Duna* sodo pavėsinės dizainas pirmą kartą tapo prieinamas visuomenei, kai 2005 m. balandžio ir gegužės mėn. pardavėjams, tarpininkams ir dviem Vokietijos prekybos baldais asociacijoms buvo išdalyta 300–500 bendrovės „MBM naujienlaiškio“ egzempliorių su šio dizaino atvaizdais.

25 Atsižvelgdamas į šias faktines aplinkybes, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar išdalyti šio dizaino atvaizdus prekybininkams pakanka, kad šis dizainas vykdant įprastą verslo praktiką pagrįstai būtų žinomas Sąjungoje veikiančioms atitinkamos srities specialistams, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalį. Šiuo klausimu jis nurodo, kad egzistuoja nuomonė, jog prie specialistų priskirtini tik asmenys, kurie atitinkamoje srityje kuria dizainą ir projektuoja arba gamina šio dizaino gaminius. Taigi, remiantis šiuo požiūriu, prie specialistų priskiriami ne visi prekybininkai, o tik tie, kurie konceptualiai daro įtaką platinamo gaminio dizainui.

26 Tačiau konstatuotina, kad toks sąvokos „specialistai“ aiškinimas neišplaukia iš Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalies teksto.

27 Kaip Teisingumo Teismui pateiktose pastabose pažymi Komisija ir teigia generalinis advokatas išvados 34 ir paskesniuose punktuose, šio reglamento 11 straipsnio 2 dalyje nenumatyta ribojimų, susijusių su fizinių ar juridinių asmenų, kuriuos galima laikyti atitinkamos srities specialistais, veiklos pobūdžiu. Be to, remiantis šios nuostatos formuluote, visų pirma tuo, kad naudojimas versle joje numatytas kaip

vienas iš būdų neregistruotąjį Bendrijos dizainą padaryti prieinamą visuomenei ir kad vertinant, ar apie atskleidimą pagrįstai galėjo žinoti atitinkamos srities specialistai, reikalaujama atsižvelgti į „įprastą verslo praktiką“, galima daryti išvadą, kad prekybininkai, nedalyvavę kuriant atitinkamo gaminio koncepciją, negali būti iš principo pašalinami iš rato asmenų, kuriuos galima laikyti specialistais.

- 28 Toks pašalinimas reikštų neregistruotųjų Bendrijos dizainų apsaugos ribojimą, kurio, beje, negalima pagrįsti jokiais kitomis Reglamento Nr. 6/2002 nuostatomis ir konstatuojamosiomis dalimis.
- 29 Tačiau klausimas, ar pakanka išdalyti neregistruotąjį dizainą Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities prekybininkams, kad būtų galima teigti, jog dizainas galėjo vykdant įprastą verslo praktiką pagrįstai būti žinomas Sąjungoje veikiantiems tos srities specialistams, yra faktinio pobūdžio ir atsakymas į jį priklauso nuo Bendrijos dizainų teismo atliekamo kiekvienos bylos aplinkybių vertinimo.
- 30 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad gali būti laikoma, jog neregistruotasis dizainas vykdant įprastą verslo praktiką galėjo pagrįstai būti žinomas Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei šio dizaino atvaizdas buvo išdalytas toje srityje veikiantiems prekybininkams, o tai turi įvertinti Bendrijos dizainų teismas, atsižvelgdamas į savo nagrinėjamos bylos aplinkybes.

Dėl antrojo klausimo

- 31 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad apeliacinis teismas pripažino, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamas *MBM Joseph Duna* dizainas yra naujas, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 5 straipsnio 1 dalies a punktą, ir nusprendė, jog atitinkamos srities specialistai negalėjo vykdydami įprastą verslo praktiką sužinoti apie dizainą „Athen“, pristatytą 2005 m. įmonės *Zhengte* prekybos salone Kinijoje ir bendrovei *Kosmos* Belgijoje.
- 32 Atsižvelgdamas į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 6/2002 7 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį reikia aiškinti taip, kad nors dizainas buvo atskleistas tretiesiems asmenims netaikant aiškiai išreikštų ar numanomų konfidencialumo sąlygų, jis negalėjo vykdant įprastą verslo praktiką pagrįstai būti žinomas Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei su juo buvo leista susipažinti tik vienai tos srities įmonei arba jis buvo pristatytas tik įmonei, įsikūrusios už „įprasto rinkos stebėjimo“ ribų, prekybos salone.
- 33 Šiuo klausimu pažymėtina, kad iš Reglamento Nr. 6/2002 7 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio teksto matyti, jog, taikant šio reglamento 5 ir 6 straipsnius, tam, kad dizainas būtų laikomas tapusiu prieinamu visuomenei, atskleidimo veiksmai nebūtinai turi būti atlikti Sąjungos teritorijoje.
- 34 Tačiau pagal tą patį straipsnį dizainas negali būti laikomas tapusiu prieinamu visuomenei, jei atskleistos aplinkybės vykdant įprastą verslo praktiką pagrįstai būtų žinomos Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams. Klausimas, ar prie šių specialistų priskiriami asmenys galėjo pagrįstai žinoti apie įvykius už Sąjungos teritorijos ribų, yra faktinio pobūdžio ir atsakymas į jį priklauso nuo Bendrijos dizainų teismo atliekamo kiekvienos bylos aplinkybių vertinimo.
- 35 Tas pats pasakytina apie klausimą, ar dizaino atskleidimo vienai atitinkamos srities įmonei, esančiai Sąjungos teritorijoje, pakanka, kad būtų galima teigti, tos srities specialistai vykdydami įprastą verslo praktiką pagrįstai galėjo apie tai sužinoti. Iš tiesų negalima atmesti galimybes, kad tam tikromis aplinkybėmis toks atskleidimas yra pakankamas.
- 36 Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 6/2002 7 straipsnio 1 dalies pirmas sakinytis turi būti aiškinamas taip, kad gali būti laikoma, jog nors neregistruotasis dizainas buvo atskleistas tretiesiems asmenims netaikant aiškiai išreikštų ar numanomų konfidencialumo sąlygų, jis negalėjo vykdant įprastą verslo praktiką pagrįstai būti žinomas Sąjungoje

veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei su juo buvo leista susipažinti tik vienai tos srities įmonei arba jis buvo pristatytas tik už Sąjungos teritorijos ribų esančios įmonės prekybos salone, o tai turi įvertinti Bendrijos dizainų teismas, atsižvelgdamas į savo nagrinėjamos bylos aplinkybes.

Dėl trečiojo klausimo

- 37 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad apeliacinis teismas nusprendė, jog *Gautzsch Großhandel* dizainas yra ne savarankiškas kūrinys, o *MBM Joseph Duna* dizaino kopija, ir teigė, jog pastarosios įrodinėjimo pareiga palengvinama dėl šių abiejų dizainų „objektyvių esminių panašumų“.
- 38 Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad įrodyti, jog naudojimas užginčytas, nes šis dizainas buvo nukopijuotas, turi neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkas ir, jei būtų atsakyta teigiamai, ar įrodinėjimo pareiga tenka kitai šaliai arba ši pareiga palengvinama, jei neregistruotasis Bendrijos dizainas ir dizainas, kurio naudojimas užginčytas, turi „esminių panašumų“.
- 39 Šiuo klausimu konstatuotina, kad Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnyje, kuriame, kaip matyti iš jo pavadinimo, reglamentuojamos Bendrijos dizaino suteikiamos teisės, nėra aiškiai įtvirtintų įrodymų pateikimo taisyklių.
- 40 Tačiau, kaip išvados 67–74 punktuose pažymėjo generalinis advokatas remdamasis prekių ženklų teisės nuostatomis, jeigu klausimas dėl pareigos įrodyti, kad naudojimas užginčytas, nes buvo nukopijuotas saugomas dizainas, būtų reglamentuojamas valstybių narių nacionalinėje teisėje, pagal atitinkamus teisės aktus Bendrijos dizainų savininkams galėtų būti taikoma skirtinga apsauga, taigi visoje Sąjungos teritorijoje galiojančios vienodos apsaugos tikslas, įtvirtintas Reglamento Nr. 6/2002 1 konstatuojamojoje dalyje, nebūtų pasiektas (pagal analogiją žr. 2005 m. spalio 18 d. Sprendimo *Class International*, C-405/03, Rink. p. I-8735, 73 punktą).
- 41 Atsižvelgiant į šį tikslą, taip pat į Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalies struktūrą ir sistemą, pažymėtina, kad jei saugomo dizaino savininkas remiasi šios nuostatos pirmoje pastraipoje įtvirtinta teise, pareiga įrodyti, kad naudojimas užginčytas, nes šis dizainas buvo nukopijuotas, tenka tam savininkui, tačiau pagal tos pačios nuostatos antrą pastraipą įrodyti, kad dizainas, kurio naudojimas užginčytas, sukurtas savarankiškai, privalo kita šalis.
- 42 Kadangi Reglamente Nr. 6/2002 kitų įrodymų pateikimo taisyklių nėra, iš jo 88 straipsnio matyti, jog šios taisyklės nustatomos valstybių narių nacionalinėje teisėje. Tačiau pagal teismo praktiką, remiantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principais, valstybės narės privalo užtikrinti, kad šios taisyklės nebūtų mažiau palankios už taisykles, taikomas panašioms vidaus teise grindžiamiems ieškiniams ir kad dėl jų Sąjungos teisės asmenims suteiktų teisių įgyvendinimas netaptų praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (šiuo klausimu žr. 2008 m. balandžio 24 d. Sprendimo *Arcor*, C-55/06, Rink. p. I-2931, 191 punktą).
- 43 Taigi, kaip pažymi Komisija, jei Bendrijos dizainų teismas nustato, kad dėl saugomo dizaino savininkui tenkančios įrodinėjimo pareigos gali būti neįmanoma arba pernelyg sudėtinga pateikti įrodymų, siekdamas užtikrinti veiksmingumo principo laikymąsi jis privalo imtis visų jam pagal nacionalinę teisę suteiktų procesinių priemonių, kad palengvintų šią našą (pagal analogiją žr. 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Laboratoires Boiron*, C-526/04, Rink. p. I-7529, 55 punktą ir 2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Direct Parcel Distribution Belgium*, C-264/08, Rink. p. I-731, 35 punktą). Prireikus jis gali taikyti vidaus teisės normas, kuriose numatytas įrodinėjimo pareigos paskirstymas ar palengvinimas.

44 Todėl į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą turi būti aiškinama taip, kad įrodyti, jog naudojimas užginčytas, nes šis dizainas buvo nukopijuotas, turi saugomo dizaino savininkas. Tačiau, jei Bendrijos dizainų teismas nustato, kad dėl minėtam savininkui tenkančios įrodinėjimo pareigos gali būti neįmanoma arba pernelyg sudėtinga pateikti įrodymų, siekdamas užtikrinti veiksmingumo principo laikymąsi jis privalo imtis visų jam pagal nacionalinę teisę suteiktų procesinių priemonių, kad palengvintų šią našą, prireikus įskaitant vidaus teisės normas, kuriose numatytas įrodinėjimo pareigos paskirstymas ar palengvinimas.

Dėl ketvirtojo ir penktojo klausimų

45 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas visų pirma pažymi, kad apeliacinis teismas nustatė, jog ieškinio pareiškimo dieną nebuvo suėjęs senaties terminas dėl Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtintos teisės neleisti atlikti teisės pažeidžiančių veiksmų. Atsižvelgdamas į šį faktą, jis siekia išsiaiškinti, ar šiai teisei taikoma senatis ir, jei taikoma, ar ji reglamentuojama pagal Sąjungos teisę. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Reglamente Nr. 6/2002 nėra konkrečių nuostatų šiuo klausimu, tačiau jo 89 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Bendrijos dizainų teismas teisių pažeidimo atveju taiko sankcijas, „išskyrus atvejus, kada yra ypatingos priežastys nuspręsti kitaip“.

46 Antra, pažymėdamas, kad apeliacinis teismas taip pat atmetė *Gautzsch Großhandel* nurodytą pagrindą dėl teisės neleisti atlikti veiksmų netekimopraleidus terminą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat kelia klausimą, ar teisės pareikšti ieškinį dėl teisių pažeidimo, pagrįstą Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalimi ir 89 straipsnio 1 dalies a punktu, galima netekti ir, jei taip, kokiomis sąlygomis. Teismo teigimu, svarbu nustatyti, ar aplinkybės, kuriomis *Gautzsch Großhandel* grindžia teisės netekimą praleidus terminą, priskirtinos prie pastarojoje nuostatoje minimų „ypatingų priežasčių“.

47 Šiuo klausimu konstatuotina, kad Reglamente Nr. 6/2002 neužsimenama apie galimybę remtis senatimi ir teisės neleisti atlikti veiksmų netekimu praleidus terminą atsikertant į ieškinį, grindžiamą jo 19 straipsnio 2 dalimi ir 89 straipsnio 1 dalies a punktu.

48 Sąvoka „ypatingos priežastys“, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 89 straipsnio 1 dalį, yra susijusi su faktinėmis konkrečios bylos aplinkybėmis (pagal analogiją žr. 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Nokia*, C-316/05, Rink. p. I-12083, 38 punktą). Todėl ji neapima senaties ir teisės neleisti atlikti veiksmų netekimo praleidus terminą, nes tai yra teisinės aplinkybės.

49 Taigi, remiantis Reglamento Nr. 6/2002 88 straipsnio 2 dalimi, senatis ir teisės neleisti atlikti veiksmų netekimas praleidus terminą, kuriais galima remtis atsikertant į ieškinį, grindžiamą jo 19 straipsnio 2 dalimi ir 89 straipsnio 1 dalies a punktu, reglamentuojami nacionalinėje teisėje, kurią reikia taikyti laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų; šių principų turinys primintas šio sprendimo 42 punkte (taip pat pagal analogiją žr. 2006 m. liepos 13 d. Sprendimo *Manfredi ir kt.*, C-295/04-C-298/04, Rink. p. I-6619, 77–80 punktus; 2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Uniplex (UK)*, C-406/08, Rink. p. I-817, 32 ir 40 punktus; 2010 m. liepos 8 d. Sprendimo *Bulicke*, C-246/09, Rink. p. I-7003, 25 punktą; 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, Rink. p. I-7907, 89, 90, 92 ir 93 punktus ir 2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Littlewoods Retail ir kt.*, C-591/10, 27 punktą).

50 Todėl į ketvirtąjį ir penktąjį klausimus reikia atsakyti: senatis ir teisės neleisti atlikti veiksmų netekimas praleidus terminą, kuriais galima remtis atsikertant į ieškinį, grindžiamą Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalimi ir 89 straipsnio 1 dalies a punktu, reglamentuojami nacionalinėje teisėje, kurią reikia taikyti laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų.

Dėl šeštojo klausimo

- 51 Pripažindamas, kad apeliacinis teismas nenurodė, kokia teisė taikytina reikalavimams sunaikinti teises į dizainą pažeidžiančius gaminius, gauti informacijos apie *Gautzsch Großhandel* veiklą ir priteisti dėl tokios veiklos atsiradusios žalos atlyginimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar šiems reikalavimams taikytina valstybės narės, kurios teritorijoje reikalaujama ginti šias teises, teisė, o gal Reglamento Nr. 6/2002 89 straipsnio 1 dalies d punktą reikia suprasti taip, kad minėtiems reikalavimams taikoma valstybių narių, kuriose padaryti teisių pažeidimo veiksmai, teisė. Šiuo klausimu jis pažymi, kad sąsaja tik su vienos valstybės narės teise galėtų būti pagrįsta visų pirma siekiant veiksmingai taikyti teisę, tačiau toks požiūris galėtų prieštarauti Reglamento Nr. 6/2002 89 straipsnio 1 dalies d punktui.
- 52 Pirma, kiek tai susiję su reikalavimu sunaikinti teises į dizainą pažeidžiančius gaminius, iš Reglamento Nr. 6/2002 89 straipsnio 1 dalies, kurios a punkte įtvirtintas draudimas tęsti dizainą pažeidžiančius ar galinčius pažeisti veiksmus, o b ir c punktuose – teises pažeidžiančių gaminių ir medžiagų ir priemonių, naudojamų jiems gaminti, konfiskavimas, matyti, kad tokių gaminių sunaikinimas yra viena iš d punkte minimų, „atsižvelgiant į esamas aplinkybes, bet kokių kitų atitinkamų sankcijų“. Iš to darytina išvada, kad pagal šio reglamento 89 straipsnio 1 dalies d punktą šiam reikalavimui taikytini valstybės narės, kurioje buvo padaryti teisių pažeidimo veiksmai arba buvo iškilusi tokių veiksmų grėsmė, įstatymai, įskaitant ir jos tarptautinės privatinės teisės normas.
- 53 Antra, kiek tai susiję su reikalavimais atlyginti žalą, atsiradusią dėl pažeidimą padariusio ar pažeidimo grėsmę sukėlusio asmens veiklos, ir gauti informacijos apie tą veiklą, siekiant nustatyti šią žalą, konstatuotina, kad pareiga pateikti tokią informaciją ir atlyginti padarytą žalą, priešingai, nėra sankcija, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 89/2002 89 straipsnį.
- 54 Taigi pagal Reglamento Nr. 6/2002 88 straipsnio 2 dalį šio sprendimo ankstesniame punkte nurodytiems reikalavimams taikoma Bendrijos dizainų teismo, į kurį kreiptasi, nacionalinė teisė, įskaitant jos tarptautinės privatinės teisės normas. Tai patvirtina ir šio reglamento 31 konstatuojamoji dalis, pagal kurią šis reglamentas neužkerta kelio Bendrijos dizaino saugomiems dizainams taikyti valstybių narių įstatymų, susijusių su civiline atsakomybe.
- 55 Atsižvelgiant į šiuos motyvus, į šeštąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 6/2002 89 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad reikalavimams sunaikinti teises į dizainą pažeidžiančius gaminius taikytini valstybės narės, kurioje buvo padaryti teisių pažeidimo veiksmai arba buvo iškilusi tokių veiksmų grėsmė, įstatymai, įskaitant jos tarptautinės privatinės teisės normas. Reikalavimams atlyginti žalą, atsiradusią dėl tuos veiksmus atlikusio asmens veiklos, ir gauti informacijos apie tą veiklą, siekiant nustatyti šią žalą, pagal šio reglamento 88 straipsnio 2 dalį taikoma Bendrijos dizainų teismo, į kurį kreiptasi, nacionalinė teisė, įskaitant jos tarptautinės privatinės teisės normas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 56 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino 11 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad gali būti laikoma, jog neregistruotasis dizainas vykdant įprastą verslo praktiką galėjo pagrįstai būti žinomas Europos Sąjungoje**

veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei šio dizaino atvaizdas buvo išdalytas toje srityje veikiantiems prekybininkams, o tai turi įvertinti Bendrijos dizainų teismas, atsižvelgdamas į savo nagrinėjamos bylos aplinkybes.

2. Reglamento Nr. 6/2002 7 straipsnio 1 dalies pirmas sakinytis turi būti aiškinamas taip, kad gali būti laikoma, jog nors neregistruotasis dizainas buvo atskleistas tretiesiems asmenims netaikant aiškiai išreikštų ar numanomų konfidencialumo sąlygų, jis negalėjo vykdant įprastą verslo praktiką pagrįstai būti žinomas Europos Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei su juo buvo leista susipažinti tik vienai tos srities įmonei arba jis buvo pristatytas tik už Sąjungos teritorijos ribų esančios įmonės prekybos salone, o tai turi įvertinti Bendrijos dizainų teismas, atsižvelgdamas į savo nagrinėjamos bylos aplinkybes.
3. Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa turi būti aiškinama taip, kad įrodyti, jog naudojimas užginčytas, nes šis dizainas buvo nukopijuotas, turi saugomo dizaino savininkas. Tačiau, jei Bendrijos dizainų teismas nustato, kad dėl minėtam savininkui tenkančios įrodinėjimo pareigos gali būti neįmanoma arba pernelyg sudėtinga pateikti įrodymų, siekdamas užtikrinti veiksmingumo principo laikymąsi jis privalo imtis visų jam pagal nacionalinę teisę suteiktų procesinių priemonių, kad palengvintų šią našta, prireikus įskaitant vidaus teisės normas, kuriose numatytas įrodinėjimo pareigos paskirstymas ar palengvinimas.
4. Senatis ir teisės neleisti atlikti veiksmų netekimas praleidus terminą, kuriais galima remtis atsikertant į ieškinį, grindžiamą Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalimi ir 89 straipsnio 1 dalies a punktu, reglamentuojami nacionalinėje teisėje, kurią reikia taikyti laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų.
5. Reglamento Nr. 6/2002 89 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad reikalavimams sunaikinti teises į dizainą pažeidžiančius gaminius taikytini valstybės narės, kurioje buvo padaryti teisių pažeidimo veiksmai arba buvo iškilusi tokių veiksmų grėsmė, įstatymai, įskaitant jos tarptautinės privatinės teisės normas. Reikalavimams atlyginti žalą, atsiradusią dėl tuos veiksmus atlikusio asmens veiklos, ir gauti informacijos apie tą veiklą, siekiant nustatyti šią žalą, pagal šio reglamento 88 straipsnio 2 dalį taikoma Bendrijos dizainų teismo, į kurią kreiptasi, nacionalinė teisė, įskaitant jos tarptautinės privatinės teisės normas.

Parašai.